Kort verslag bijeenkomst samenwerking Fryslan-Zeeland-BZK op 9 januari 2019 te Oud Vossemeer

Aanwezige bestuurders

1. Dhr. A.A.M. (Arno) Brok, CdK Fryslân
2. Dhr. S. (Sander) de Rouwe, gedeputeerde Fryslân
3. Dhr. P.A.E. (Paul) van Erkelens, dijkgraaf Wetterskip Fryslân (verhinderd)
4. Dhr. F. (Ferd) Crone, burgemeester Leeuwarden (verhinderd)
5. Mw. P.H. (Pytsje) de Graaf, wethouder Dongeradeel (Vereniging van Friese Gemeenten),
6. Mw. G. (Gea) Wielinga, wethouder Súdwest-Fryslân (Vereniging van Friese Gemeenten),
7. Dhr. F. (Fred) Veenstra, voorzitter Vereniging van Friese Gemeenten

8. Dhr. C.B.F (Chris) Kuijpers DG BRW Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

9. Dhr. J.M.M.(Han) Polman, CdK Zeeland
10. Dhr. A.J. (Harry) van der Maas, gedeputeerde Zeeland (vanaf 14.00 uur)
11. Dhr. A.J.G. (Toine) Poppelaars, dijkgraaf Waterschap Scheldestromen
12. Dhr. H.M.(Harald) Bergmann, burgemeester Middelburg
13. Mw. M.M.D. (Marga) Vermue (Vereniging van Zeeuwse Gemeenten)
14. Mw. G.J. (Ger) van de Velde (burgemeester Tholen, gastgemeente) (tot 14.00 uur)

Griffier

15. Dhr. G. (Gerben) Huisman, griffier Provinciale Staten Fryslân

Secretaris/directeuren

16. Mw. R. (Regina) Bouius, secretaris / directeur provincie Fryslân
17. Dhr. A.W. (Ab) Smit, secretaris / directeur van de provincie Zeeland
18. Dhr. O. (Oeds) Bijlsma, secretaris/directeur Wetterskip Fryslân (verhinderd)
19. Dhr. S. (Simon) Nieuwkoop, gemeentesecretaris Tholen

Ambtelijke ondersteuning

20. Dhr. E.A. (Ewan) Boonstra, provincie Fryslân
21. Mw. J. (Jacqueline) Oud, Wetterskip Fryslân
22. Mw. M. (Manon) van Tintelen, Ministerie van BZK
23. Dhr. D. (Dirk) Spannenburg, Ministerie van BZK
24. Mw. M.C. (Marjolein) Witteveen, Waterschap Scheldestromen
25. Dhr. J.G.J. (Jeroen) Bosch, provincie Zeeland

Introductie door dhr. Polman

Dhr. Polman heet iedereen welkom en licht de aanleiding voor de samenwerking toe. Er is veel erkenning voor de gezamenlijke opgaven en landelijk karakter van de beide regio's zonder centrale centrumgemeente, het is zinvol van elkaar te leren door ontmoeten niet alleen tussen bestuurders maar ook ambtelijk. Er liggen grote interbestuurlijke opgaven binnen de provincies en met het Rijk. Voor het Rijk is de samenwerking interessant vanwege het bijzondere karakter van de beide regio's i.c.m. het streven van het kabinet om maatwerk te bieden voor verschillende regio's.

Rondje inhoudelijk bijpraten

1. Doemeecratie

De beide provincies en waterschappen zetten zich in op het betrekken van jongeren bij de provinciale en waterschapsverkiezingen m.b.v. de middelbare en MBO-scholen mede met inzet van Prodemos (o.a. scholierenverkiezingen, verkiezingsfestivals, gastlessen). Dit is mede mogelijk dankzij aanvullende middelen van BZK. In de beide provincies hebben inspirerende

bijeenkomsten met docenten plaatsgehad. Het is wenselijk ook na de verkiezingen in maart een structurele aanpak te realiseren voor het betrekken van jongeren bij democratie en het openbaar bestuur.
De aanwezigen leveren inhoudelijke input op de concept-stellingen die in de verkiezingsperiode aan de jongeren worden voorgelegd (2 provinciale en 1 waterschap stelling). Focus ligt daarbij op de eigen verantwoordelijkheden van de betreffende bestuursorganen en onderwerpen die betekenis hebben voor de regio zoals klimaat, energie uit water, campus en mobiliteit.
Tenslotte worden nog enkele suggesties gedaan om de opkomst van first-time-voters te vergroten en door jeugdbestuurders zoals de jeugdcommissaris en bekende vloggers in te zetten voor gastlessen of interviews met bestuurders.

2. Vitaal platteland

Wonen en onderwijs worden uitgewerkt als zelfstandige thema's.

Wonen

Tijdens de eerste bijeenkomst is gesproken over

- Tijdelijke huishoudens groei - niet zozeer de aantallen, maar vooral de verandering in de samenstelling van huishoudens is de uitdaging
- Verduurzamingsopgave voor zowel sociale huur alsook voor particulier bezit
- Tweede woningbezit en leefbaarheid
- Huisvesting arbeidsmigranten
- Mismatch vraag en aanbod particulier woningbezit in krimp gebieden - er is behoefte aan een ander type woningen dan het huidige aanbod

Sociale problematiek (in combinatie met wonen) kan nog verder te worden uitgediept. De kopgroep geeft de werkgroep mee om specifieker te worden en onderwerpen aan te dragen die onderscheidend zijn in de regio's en minder te focussen op problematiek die landelijk speelt in gebieden met bevolkingsdaling. Hierbij kan worden aangesloten bij het maatwerk- en expertisetraject wonen in gebieden met bevolkingsdaling dat BZK opzet met de betrokken provincies. Tenslotte worden suggesties gedaan om de betrokkenheid te verbreden, bijv. de portefeuille-overleggen binnen VFG en VZG en de krimpproblematiek in de gemeente Sluis

Onderwijs:

Op het gebied van onderwijs zal op korte termijn een eerste bijeenkomst worden georganiseerd, mogelijke onderwerpen daarbij zijn:

- Kennis campussen Zeeland en Fryslân
- Aansluiting primair- en voortgezet onderwijs,
- Waddentoets / kansen toets.
- Koppeling leggen met arbeidsmarkt – onderwijs – bedrijfsleven.
- Vervoer (bereikbaarheid)

Focus zal worden gelegd op specifiek voor de regio's spelende vraagstukken, ook zal de relatie met de portefeuille-overleggen VZG en VFG worden gelegd.

3. Klimaatlandschappen

De centrale vraag van het onderwerp klimaatlandschappen is: "Welke toekomstige landschappen we willen hebben?" Het gaat hier vooral om de onderlinge kennisuitwisseling vanwege vergelijkbare openbare landschappen. Samenwerking op ontwikkeling van een visie wordt als kansrijk gezien.
Naar analogie van de ateliers die door Places of Hope zijn georganiseerd voor het veenweide gebied in Fryslân, is het voorstel een dergelijk leertraject op te zetten voor klimaatlandschappen en visie te ontwikkelen op basis waarvan een advies wordt uitgebracht aan de bestuurders van de kopgroep. .

Het gezamenlijk traject kan als ondersteuning dienen voor ieders rol m.b.t. bijv. de omgevingsvisie. Aandacht voor burgerparticipatie en ook hier zal de relatie met de portefeuille-overleggen VZG en VFG worden gelegd.
De suggestie om vanuit de groep jongeren die participeren in het thema Doemeecratie belangstellenden te rekruteren bij dit thema een rol te nemen wordt van harte ondersteund.

4. Verzilting, zout-zoet

Klimaatdapatatie is nationaal vraagstuk. Zeeland en Fryslân agenderen de onderwerpen die specifiek zijn voor beide provincies. Dan gaat het om het verbinden van zoet-zout, om gaan met verzilting (teelten), vasthouden water, grondwaterbeleid en energieopwekking. Centraal staat leren van elkaar.
Alhoewel de problematiek in de beide provincies op het eerste gezicht gelijkenis heeft, zijn er ook grote verschillen in de zoet-zout problematiek.

In de komende maanden zal duidelijk worden of er voldoende basis voor een gezamenlijke aanpak/leervraag. Samenwerking moet meerwaarde opleveren, ook kan gerichte kennisuitwisseling zinvol zijn. Als specifieke thema's zijn benoemd:
- Innovatie in zilte teelten (i.s.m. LTO en Rusthoeve)
- Meten van grondwater
- Verzilting bij zeesluizen (i.s.m. LNV en I&W)

5. Overige thema's en activiteiten

De volgende overige thema's zijn de moeite waard om verder te verkennen in het kader van de samenwerking tussen Zeeland en Friesland:
- Aardgasvrije ondergrond in relatie tot de omgevingsvisie; ingebracht door VZG (notitie wordt verspreid)
- Culturele hoofdstad; Zeeland/Middelburg wil in 2033 Culturele hoofdstad worden. Men wil graag van Fryslân leren. Tijdens de volgende bijeenkomst zal hier ruimte voor worden gemaakt.
- Samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf; Beide provincies willen de RVB vanuit haar maatschappelijke rol nauwer betrekken bij de ruimtelijke ordeningsvraagstukken. Een verzoek hier toe zal op korte termijn aan de RVB worden gestuurd.
- In november heeft een ontmoeting plaatsgevonden tussen Fryslân en Zeeland op MT-niveau. Dit is als zeer leerzaam en nuttig ervaren. Het voorstel wordt gedaan dat er een soortgelijke ontmoeting te organiseren tussen het MT van BZK en de MT's beide provincies.

Regionale samenwerking

Fryslân:
In Fryslân is er 6-wekelijk overleg tussen de CdK, de burgemeester van Leeuwarden de voorzitter van de VFG en de dijkgraaf in aanwezigheid van de 4 secretaris/directeuren. De secretaris/directeuren bereiden deze bijenkomsten voor en zijn opdrachtnemer voor de lopende zaken m.b.t. bestuurlijke samenwerking. Op 1 oktober 2018 heeft de eerste Friese Bestuurdersdag plaatsgevonden waarbij ook volksvertegenwoordigers van provincie, waterschap en gemeenten aanwezig waren. Dit zal jaarlijks worden herhaald.

Eén van de doelstellingen van de interbestuurlijke samenwerking is om het IBP ook op regionaal niveau vorm te geven. Daarnaast zijn actuele thema's: bedrijfsvoering, gezamenlijke flexpool en trainee programma, uitwisselingsprogramma's arbeidsmobiliteit, uitvoering WNRA, en Frysk Data Lab. Een recent voorbeeld van samenwerking zit in het organiseren van gezamenlijke capaciteit en expertise rond de energieopgave. Samenwerkingscultuur ook op ambtelijk niveau is een belangrijke drager.

Zeeland:
In 2018 is gewerkt aan het vinden van een betere structuur voor het samenwerken op basis van inhoudelijke opgaven: Meer slagkracht in kleine provincie. In 2019 start Zeeland met het OZO: Overleg Zeeuwse Overheden en zal men de lessen van Maak verschil implementeren. Voor volksvertegenwoordiging worden bijeenkomsten georganiseerd. De portefeuille-overleggen met wethouders blijven bestaan / worden gekoppeld.

Ook de gezamenlijke lobby wordt gecoördineerd vanuit OZO. Het OZO bestaat uit: CdK (voorzitter), 2 gedeputeerden, 3 wethouders, 1 DB-lid van het waterschap. De financiering vindt plaats door alle gemeenten, de provincie en het waterschap. Het commitment is aanwezig en het IBP is de

gezamenlijke agenda. De spannendste discussies gaan over economische structuurversterking, de Regionale Energie Strategie en het klimaatakkoord.

BZK:
BZK signaleert dat er veel informele en formele vormen van samenwerken zijn in de regio en het werken als één overheid. Tijdens de jaarlijkse Thorbecke lezing deed de minister van BZK de oproep voor het accommoderen van diversiteit, het mogelijk maken van experimenten en - waar nodig - het aanpassen van wetgeving in interbestuurlijke samenwerking en opgaven. Loopt men in deze samenwerkingsvormen aan tegen knellende of slecht passende samenwerkingsverbanden uit het verleden of wettelijke beperkingen voor samenwerken in formeel of informeel verband en de democratische legitimiteit, dan werkt het ministerie graag samen met de provincies en regio's om hiervoor een oplossing te vinden.

Volgende bijeenkomst

Het vervolgoverleg vindt in april of mei plaats in Lemmer (Woudagemaal).